

Lezen uit Palmen op de Noordpool

Bladzijde 58 en 59 uit het boek

Hout

Al sinds de laatste paar ijstijden bemoeit de mens zich met het klimaat. Tot die tijd had alleen de natuur invloed op de hoeveelheid CO₂ in de lucht. Maar pak hem beet 400 duizend jaar geleden gingen mensen voor het eerst kampvuurtjes maken. Vind je het gek, met die kou en met de wolven die op de loer lagen?

Door vuur te maken ging alle koolstof die eerst in de bomen zat, als CO₂ de lucht in. Er ontstonden nu ook meer bosbranden. Misschien per ongeluk, doordat een vonkje overwaaide naar het droge bos. Of toch expres, omdat de oermensen open vlaktes wilde maken waar hij beter op wild kon jagen. Hoe dan ook: archeologen hebben in de grond laagjes houtskool gevonden die uit de laatste ijstijd stammen en die bewijzen dat er toen grote bosbranden waren. Zulke bosbranden brengen een boel CO₂ in de lucht en ze vernietigen bomen die weer CO₂ op kunnen nemen. Net zoals in de 21ste eeuw in Brazilië, Indonesië en andere landen gebeurt. En net zoals het de afgelopen eeuwen in Europa, Azië en Noord-Amerika is gebeurd.

Want hoe denk je dat het er hier zo'n 5000 jaar geleden uitzag? Het was een en al bos. Zo ver als je kon kijken. Kijk voor je, kijk achter je, kijk links, kijk rechts. Overal stonden bomen, zelfs in de moerassen die er toen waren. Tussen de bomen groeiden varens, paddenstoelen en mos en liepen kevers, muizen en vossen. Op de plek waar nu je

school staat was het niet anders. En op de plek van de skatebaan, de supermarkt, het stadion: allemaal bos. Waar is het gebleven?

De meeste bomen zijn gebruikt om mee te bouwen. De eerste huizen, schepen, wegen: ze waren allemaal van hout. Mensen hadden er geen enkel probleem mee om het bos te kappen of plat te branden. Integendeel: het bos was donker, er zaten enge beesten en gemene struikrovers. Weg ermee!

Eeuwenlang was hout de belangrijkste grondstof voor dorpen en steden. Ook toen er huizen van baksteen kwamen, bleef het hout nodig. Baksteen maak je door klei te bakken in een oven, die je stookt op... hout. Ook de smid had hout nodig voor zijn vuur. En de bakker en de glasblazer en ga zo maar door.

Overal waar grote steden ontstonden verdwenen de bossen. Rijke steden en landen haalden daarom het hout van ver. Net zoals we nu aardolie uit verre landen halen. In de Gouden Eeuw liet Nederland zijn hout uit Scandinavië en Duitsland komen. In die tijd kon je op de Rijn vlotten zien zo lang als de hogesnelheidstrein. Ze waren gemaakt van Duitse boomstammen die bestemd waren voor het welvarende Holland.

Lezen uit Palmen op de Noordpool

Tot in de 19de eeuw was hout daardoor de grootste bron van extra CO₂. Als je in ijsstaven kijkt, vind je in luchtbelletjes uit de Gouden Eeuw net iets meer CO₂ dan in luchtbelletjes uit de riddertijd dan in luchtbelletjes uit de Romeinse tijd dan in luchtbelletjes uit de oertijd. Maar de stijging is nog niet opvallend. In het begin van de 19de eeuw wonen er ook nog 'maar' 1 miljard mensen op de wereld. 7 keer zo weinig als nu. En de industriële revolutie is dan nog maar net begonnen.

